

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-03-25

Diarienummer 1890/17

Handläggare

Eric Roos

Telefon: 031-368 04 06

E-post: eric.roos@stadshuset.goteborg.se

Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande förändrad redovisning av eget kapital

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kretslopp och vattennämndens hemställan om att övergå till att redovisa eget kapital som skuld/fordran till abonnent godkänns.
2. Revidering av Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2019-05-27 § 103 att hemställa till kommunstyrelsen om ett konkret förslag till upprättande och hantering av redovisningsmässiga förändringar avseende eget kapital och fondering för framtida investeringar. Kommunstyrelsen beslutade 2020-02-05 § 74 att återremittera ärendet till stadsledningskontoret för att dela kretslopp och vattennämndens hemställan i två ärenden. Detta ärende avser förändrad redovisning av eget kapital. Frågan är av principiell karaktär och ska även beslutas av kommunfullmäktige.

En redovisningsmässig övergång från eget kapital till skuld/fordran till abonnent är i linje med god redovisningssed och stadsledningskontoret föreslår att kretslopp och vattennämndens hemställan godkänns. Förändringen innebär att nämndens upparbetade över- och underskott i förhållande till sitt budgeterade resultat inte påverkar stadens samlade resultat eller kommunens egna kapital. Det medför att det inte längre finns samma behov för kommunfullmäktige att styra det ekonomiska målet för nämnden utifrån balanskravet och det finns inte längre behov av att nämnden ska omfattas av stadens regelverk kring hantering av eget kapital. För att medge kretslopp och vattennämndens en viss flexibilitet i sin ekonomiska planering bedömer stadsledningskontoret att det skulle kunna hanteras genom att undanta nämnden från de krav som ställs avseende hantering av negativa avvikelser i nämndens taxefinansierade driftsekonomi.

Förändringarna innebär således att kommunfullmäktiges styrning av kretslopp och vattennämndens ekonomiska förutsättningar utgår från årliga taxebeslut avseende bruks- och anläggningsavgifter för VA- och avfallsverksamheten och att nämnden själv ansvarar för att besluta om verksamhetens ekonomiska mål och löpande revidering

av målsättningen. Förändringen medför behov av att nämnden upprättar egna regelverk och styrprinciper för ansvar och styrning mellan nämnd och förvaltning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förändring från eget kapital till skuld/fordran till abonnent för nämndens VA- och avfallsverksamhet är en redovisningsteknisk fråga. För stadens samlade resultat innebär den föreslagna förändringen att ett ekonomiskt utfall där intäkterna överstiger kostnaderna inte längre kommer att bidra positivt till stadens resultat. På motsvarande sätt kommer ett resultat där kostnaderna överstiger intäkterna inte längre belasta stadens resultat negativt.

För nämnden är en förändring från eget kapital till skuld/fordran till abonnent av redovisningsteknisk karaktär och påverkar inte nämndens ekonomi på annat sätt än att den inte längre kommer att uppvisa ett redovisningsmässigt resultat, utan alltid redovisa ett nollresultat. Resultatet redovisas istället som en kortfristig skuld/fordran i balansräkningen.

Ur ett kundperspektiv innebär förändringen inte någon egentlig förändring i förhållande till abonnenterna, men skapar en tydlighet vad avser att över- eller underuttag ska återföras till VA- och avfallskollektiven.

Bedömning ur ekologisk och social dimension

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2020-02-05 § 74 samt återremissyrkande av S, M, L, MP, C särskilt yttrande KD
2. Kretslopp och vattennämndens handlingar 2019-05-27 § 103

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2019-05-27 § 103 att hemställa till kommunstyrelsen om ett konkret förslag till upprättande och hantering av redovisningsmässiga förändringar avseende eget kapital vilket kommunstyrelsen och kommunfullmäktige nu har att ta ställning till.

Beskrivning av ärendet

Kretslopp och vattennämnden hemställde 2017-12-13 § 221 till kommunstyrelsen om att få möjlighet att fondera kapital för framtida nyinvesteringar samt ändra benämning på eget kapital. Ärendet återremitterades av kommunstyrelsen 2018-02-28 § 160 till kretslopp och vattennämnden enligt följande:

1. Ärendet återremitteras till kretslopp och vattennämnden för att utarbeta ett förslag till upprättande och hantering av en fond för framtida investeringar inom VA-verksamheten samt att utarbeta förslag till upprättande och hantering av en redovisningsmässig övergång från "eget kapital" till "skuld till brukare" för VA- och avfallsverksamheten.
2. Kommunstyrelsen hemställer till kretslopp och vattennämnden att ta fram en ordning för hur strategisk hantering av fonder ska prövas i samband med kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut.

Nämnden beslutade 2019-05-27 § 103 att hemställa till kommunstyrelsen om ett konkret förslag till upprättande och hantering av redovisningsmässiga förändringar avseende eget kapital och fondering. Kommunstyrelsen beslutade 2020-02-05 §74 att återremittera ärendet till stadsledningskontoret enligt följande:

1. Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital återremitteras till stadsledningskontoret med uppdraget att ta fram ett förslag för att kunna medge kretslopp och vattennämndens en viss flexibilitet i sin investerings- och underhållsplanering.
2. Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital delas upp i två ärenden.

Enligt punkt 2 i kommunstyrelsens beslut görs en uppdelning i två ärenden. Detta ärende avser förändrad redovisning av eget kapital. Ärendet som avser fond för framtida investeringar behandlas parallellt vid sammanträdet.

Övergång från eget kapital till skuld till abonnent

Kretslopp och vattennämnden ansvarar för två taxefinansierade kollektiv: avfall och VA. Huvudprincipen för dessa verksamheter är att intäkterna ska täcka kostnaderna och om avgifterna överstiger kostnaderna ska överskottet som då uppstår återföras till respektive kollektiv. Det sker i praktiken genom att intäkterna för kommande år sätts så att kostnaderna överstiger intäkterna och därmed återställs tidigare överuttag genom en minskning av det egna kapitalet. Nämndens förslag ändrar inte på något sätt denna princip utan gäller fortsatt på precis samma sätt som tidigare.

Idag har båda kollektiven ett eget kapital och det ekonomiska resultatet för året ökar eller minskar det egna kapitalet beroende på om resultatet är positivt eller negativt. Resultatet för både avfalls- och VA-kollektiven ingår i stadens samlade resultat, men

kommunfullmäktige kan inte besluta att använda det till annan verksamhet i staden utan ansvarar för att det återförs till respektive kollektiv.

För att göra redovisningen tydligare föreslår nämnden att följa god redovisningssed inom taxefinansierad verksamhet i Sverige och redovisa uppkomna överskott som en skuld till abonnenterna (tidigare benämnt "skuld till brukare" av kretslopp och vattennämnden) istället för eget kapital. Detta gör det tydligare att när intäkterna överstiger kostnaderna ska överskottet återföras till abonnenterna. Stadsrevisionen har uppmärksammat frågan och i granskningsrapporterna 2017 och 2018 rekommenderades nämnden att förändra redovisningen inom avfall så att den följer god redovisningssed. I granskningsrapport för 2019 konstaterar revisionen att nämnden har hemställt till kommunfullmäktige om en förändrad redovisningsprincip och att den tidigare rekommendationen därmed är omhändertagen.

Nämnden föreslår att skuld till abonnenterna ska redovisas som en kortfristig skuld. Det innebär att ett överskott som tidigare redovisades som ett positivt resultat och gick in i det egna kapitalet istället redovisas i balansräkningen som en kortfristig skuld. På samma sätt blir ett underskott nu en kortfristig fordran på abonnenterna. Denna redovisningsmässiga fordran ska regleras över tid genom justeringar av taxan eller anpassning av verksamhetens kostnads massa. Ingenting i förslaget om förändrad redovisning ändrar principen om att under- och överskott ska regleras gentemot kollektivet över tid. Dock förtydligas kravet på att nämnden över tid inte får bygga upp ackumulerade resultat i form av eget kapital utan att dessa tillfälliga över- eller underskott ska regleras företrädesvis på tre år eller på en något längre tid om det finns en plan för detta.

Konsekvensen av föreslagen förändring i redovisningen innebär att respektive kollektiv alltid kommer att redovisa ett faktiskt resultat som är noll. Förändringen är alltså av redovisningsteknisk karaktär och påverkar inte nämndens ekonomi på annat sätt än att de inte längre kommer att uppvisa ett redovisningsmässigt resultat. Nämndens förslag är att överföra det nuvarande egna kapitalet till balansposten skuld till abonnenter vid räkenskapsårets slut.

Omvärldsperspektiv

Det finns stöd hos VA-branschens organisation att redovisa över- eller underuttag enligt det sätt som föreslås av kretslopp och vattennämnden enligt modellen "skuld till abonnent".

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret delar kretslopp och vattennämndens uppfattning att föreslagen övergång från eget kapital till skuld/fordran till abonnent är i linje med god redovisningssed för taxefinansierad verksamhet. Stadsledningskontoret föreslår att nämndens förslag godkänns.

I stadsledningskontorets tidigare förslag och bedömning hade inte stadsledningskontoret uppfattat att varken kretslopp och vattennämnden eller Kommunfullmäktige hade uttryckt behov av att i övrigt förändra styrningen och kraven på nämnden avseende avvikelshantering eller rådighet över nämndens ekonomiska mål. Därav omfattade det tidigare förslaget endast förtydliganden avseende regelverken för hantering av eget kapital.

Baserat på kommunstyrelsens uppdrag i återremissen avseende att ta fram ett förslag för att kunna medge kretslopp och vattennämndens en viss flexibilitet i sin investerings- och underhållsplanering har stadsledningskontoret sett över hur regelverken avseende kraven på avvikelshantering skulle kunna förenklas för nämndens avgiftsfinansierade driftverksamhet.

Hantering av eget kapital

En övergång till skuld till abonnent innebär att nämnden inte längre har något eget kapital utan att över- och underuttag hanteras som kortfristig skuld eller fordran till abonnenterna och löpande ska regleras inom en treårsperiod.

Därmed finns inte längre någon grund för att nämnden ska omfattas av de paragrafer i Göteborg Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning som avser hantering av eget kapital (20-24§§). Då nämnden inte längre har något eget kapital vid en föreslagen förändring omfattas nämnden inte heller av nuvarande skrivningar.

För att förtydliga förändringen föreslår stadsledningskontoret dock att formuleringarna i 20§ och 21§ som avser ”nämnder med avskiljbar verksamhet som till fullo är taxefinansierade” stryks, då dessa formuleringar endast avser kretslopp och vattennämnden.

Dokumentnamn	Nuvarande beskrivning	Förslag till justering, motivering
Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning	<p>21§ (fjärde stycket)</p> <p>..... Nämnd bör ha goda skäl motiverade utifrån sin specifika riskbild för att alltför mycket avvika från de rekommenderade nivåerna. Eget kapital som överstiger den nivå som nämnd motiverar utifrån ovanstående förutsättningar ska återredovisas till kommunstyrelsen.</p> <p>För nämnder med verksamhet som till fullo är taxefinansierad utgör riktnivåerna på samma sätt som för övriga nämnder en viktig utgångspunkt vid motiveringen av en rimlig nivå på det egna kapitalet. Eget kapital som för avskiljbara taxekollektiv överstiger motiverad nivå återredovisas inte till kommunstyrelsen utan utgör istället en viktig förutsättning vid överväganden avseende kommande beslut om taxenivåer</p>	<p>21§ (fjärde stycket)</p> <p>..... Nämnd bör ha goda skäl motiverade utifrån sin specifika riskbild för att alltför mycket avvika från de rekommenderade nivåerna. Eget kapital som överstiger den nivå som nämnd motiverar utifrån ovanstående förutsättningar ska återredovisas till kommunstyrelsen.</p>
	<p>21§ Nämnds rätt att använda eget kapital utgår från kommunens samlade aktuella ekonomiska förutsättningar och värderas normalt årligen i samband med kommunfullmäktiges budgetbeslut. Nämnd har därmed rätt att använda eget kapital enligt den nivå som årligen fastställs.</p>	<p>21§ Nämnds rätt att använda eget kapital utgår från kommunens samlade aktuella ekonomiska förutsättningar och värderas normalt årligen i samband med kommunfullmäktiges budgetbeslut. Nämnd har därmed rätt att använda eget kapital enligt den nivå som årligen fastställs.</p>

	<p>Nämnd med avskiljbar verksamhet som till fullo är taxefinansierad har utöver den generella rätten att använda eget kapital som fastställs för samtliga nämnder ärligen även rätt att budgetera för användande av eget kapital motsvarande de konsekvenser som kan vara ett resultat av kommunfullmäktiges fastställda taxeutrymme från det aktuella taxekollektivet.</p> <p>Nämnd som vill använda eget kapital som överstiger den generellt fastställda nivån och den utökade nivån för taxekollektivens verksamheter får endast göra det efter godkännande av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen godkänner endast sådan framställan efter att ha prövat om det finns synnerliga skäl för den samt om det samlade ekonomiska läget för kommunen som helhet tillåter att ett användande</p>	<p>Nämnd som vill använda eget kapital som överstiger den generellt fastställda nivån får endast göra det efter godkännande av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen godkänner endast sådan framställan efter att ha prövat om det finns synnerliga skäl för den samt om det samlade ekonomiska läget för kommunen som helhet tillåter att ett användande</p>
--	--	--

Stadsledningskontoret föreslår inte någon komplettering av regelverket avseende nämndens hantering av skuld tillabonment. Det kan överlåtas till nämnden att utforma interna regelverk med utgångspunkt i den reglering som lagstiftningen (Lagen om allmänna vattentjänster) utgör.

Hantering av negativa avvikelser

För att kunna medge kretslopp och vattennämnden en viss flexibilitet i sin ekonomiska planering och hantering är stadsledningskontorets bedömning att det finns möjlighet att undanta nämnden från nuvarande regelverk avseende hantering av negativa avvikelser (16§ och 17§ i Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning).

Nuvarande regelverk utgår från kommunfullmäktiges samlade ansvar för stadens resultat i förhållande till framför allt balanskravet, där respektive nämnds negativa avvikelser och nyttjande av eget kapital påverkar kommunens samlade ekonomiska resultat.

Vid en övergång från eget kapital och skuld till abonment påverkar inte längre kretslopp och vattennämndens över- och underskott kommunens resultat eller kommunens egna kapital. Därmed finns inte motsvarande behov av att reglera kraven på nämndens hantering av avvikelser eller befogenhet att justera det ekonomiska målet. Förslagsvis undantas därmed nämnden från regelverket enligt nedan och ansvaret för interna regler och principer för den interna styrningen överlåts till nämnden.

Stadsledningskontorets utgångspunkt är att nämnden undantas från kraven avseende nämndens avskiljningsbara taxefinansierade driftverksamheter. Vad avser nämndens investeringsverksamhet föreslås nuvarande styrning kvarstå då nämndens investeringsvolym och investeringsstyrning fortsatt har en stark koppling till kommunkoncernens samlade låne- och skuldutveckling. Därmed finns inte samma

förutsättningar att överlåta regleringen av volymer och hantering av avvikelser inom investeringsverksamheten till nämnden på motsvarande sätt som för driftsekonomin.

Dokumentnamn	Nuvarande beskrivning	Förslag till justering, motivering
<p>Göteborgs Stads regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning</p>	<p>16§ Nämnd ansvarar för att hantera samtliga avvikelser avseende drift- och investeringsverksamheten på lämpligt sätt. Förvaltningschefens analyser och förklaringar ska därför vara sådana att nämnden kan ta ställning till huruvida åtgärder ska sättas in, verksamhetens mål ska justeras, det ekonomiska målet ska ändras eller om avvikelsen lämnas utan åtgärd.</p> <p>För negativa avvikelser, i förhållande till det ekonomiska målet för såväl drift- som investeringsverksamheten, som ska åtgärdas gäller dessutom följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I de fall uppföljningsarbetet visar på ett periodutfall som avviker negativt från det ekonomiska målet för perioden (periodens budgeterade resultat) ska förvaltningschef senast 20 kalenderdagar efter det att avvikelsen konstaterats presentera förslag till åtgärder för nämnden. Åtgärdsförslagen ska vara så utformade att nämnden senast till utgången av innevarande budgetår når en överensstämmelse med det ekonomiska målet. Förvaltningschef får inte som alternativ till åtgärder föreslå en sänkning av det ekonomiska målet genom ianspråktagande av positivt eget kapital då endast nämnder förfogar över ett sådant initiativ (se 17 § nedan). • Samma hanteringsordning som i föregående stycke gäller om uppföljningsrapporten visar på en prognostiserad negativ avvikelse i förhållande till det ekonomiska målet på helårsbasis. 	<p>16§ Nämnd ansvarar för att hantera samtliga avvikelser avseende drift- och investeringsverksamheten på lämpligt sätt. Förvaltningschefens analyser och förklaringar ska därför vara sådana att nämnden kan ta ställning till huruvida åtgärder ska sättas in, verksamhetens mål ska justeras, det ekonomiska målet ska ändras eller om avvikelsen lämnas utan åtgärd.</p> <p>För negativa avvikelser, i förhållande till det ekonomiska målet för såväl drift- som investeringsverksamheten, som ska åtgärdas gäller dessutom följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I de fall uppföljningsarbetet visar på ett periodutfall som avviker negativt från det ekonomiska målet för perioden (periodens budgeterade resultat) ska förvaltningschef senast 20 kalenderdagar efter det att avvikelsen konstaterats presentera förslag till åtgärder för nämnden. Åtgärdsförslagen ska vara så utformade att nämnden senast till utgången av innevarande budgetår når en överensstämmelse med det ekonomiska målet. Förvaltningschef får inte som alternativ till åtgärder föreslå en sänkning av det ekonomiska målet genom ianspråktagande av positivt eget kapital då endast nämnder förfogar över ett sådant initiativ (se 17 § nedan). • Samma hanteringsordning som i föregående stycke gäller om uppföljningsrapporten visar på en prognostiserad negativ avvikelse i förhållande till det ekonomiska målet på helårsbasis. <p><i>Nämnden för kretslopp och vatten är undantagna från punkterna ovan rörande hantering av negativa avvikelser avseende nämndens taxefinansierade driftverksamhet.</i></p>
	<p>17§ Nämnd har, efter det att en uppföljningsrapport med negativa avvikelser framlagts för nämnden, 30</p>	<p>17§ Nämnd har, efter det att en uppföljningsrapport med negativa avvikelser framlagts för nämnden, 30</p>

	<p>kalenderdagar på sig att fatta nödvändiga beslut om åtgärder enligt föregående paragraf. Besluten ska vara så utformade att nämnden senast till utgången av innevarande budgetår när en överensstämmelse med budget. Nämnden kan efter detta på eget initiativ sänka det ekonomiska målet genom att ianspråkta positivt eget kapital upp till totalt 0,5 procent av nämndens givna ram under aktuellt budgetår utan särskild prövning av kommunstyrelsen. Ett ianspråktagande av positivt eget kapital som överstiger 0,5 procent av nämndens kommunbidrag, eller i de fall detta ej är tillämpligt omsättning, under aktuellt budgetår ska prövas av kommunstyrelsen. Denna prövning ska ske i samband med det kommunstyrelsesammanträde där Stadsledningskontorets uppföljningsrapport för våren hanteras, motsvarande gäller för delårsrapporten. De åtgärder som nämnden fattar beslut om ska följas och rapporteras i den löpande uppföljningen till kommunstyrelsen.</p>	<p>kalenderdagar på sig att fatta nödvändiga beslut om åtgärder enligt föregående paragraf. Besluten ska vara så utformade att nämnden senast till utgången av innevarande budgetår när en överensstämmelse med budget. Nämnden kan efter detta på eget initiativ sänka det ekonomiska målet genom att ianspråkta positivt eget kapital upp till totalt 0,5 procent av nämndens givna ram under aktuellt budgetår utan särskild prövning av kommunstyrelsen. Ett ianspråktagande av positivt eget kapital som överstiger 0,5 procent av nämndens kommunbidrag, eller i de fall detta ej är tillämpligt omsättning, under aktuellt budgetår ska prövas av kommunstyrelsen. Denna prövning ska ske i samband med det kommunstyrelsesammanträde där Stadsledningskontorets uppföljningsrapport för våren hanteras, motsvarande gäller för delårsrapporten. De åtgärder som nämnden fattar beslut om ska följas och rapporteras i den löpande uppföljningen till kommunstyrelsen.</p> <p><i>Nämnden för kretslopp och vatten är undantagna från kraven enligt 17§ avseende nämndens taxefinansierade driftverksamhet.</i></p>
--	---	---

Styrning och uppsikt

Baserat på nuvarande styrning och resonemangen ovan har Kommunfullmäktige i samband med årliga taxebeslut för kretslopp och vattennämndens avgifter även beslutat om verksamhetens ekonomiska mål (budgeterat resultat och budgeterad förändring av det egna kapitalet). Även detta har varit baserat på att nämndens resultat i nuvarande styrning påverkar stadens samlade resultat.

Då en förändring av redovisningen, på samma sätt som beskrivs ovan, medför att nämndens ekonomiska målsättning och utfall inte påverkar stadens samlade resultat följer att kommunfullmäktige inte har samma behov av att reglera nämndens ekonomiska målsättning.

Det går därmed att överväga att kommunfullmäktiges beslut i samband med det årliga taxebeslutet endast ska avse taxenivåerna för avfalls- och VA-verksamheterna där det sedan är upp till nämnden att besluta om intäkts och kostnadsomslutning för att utifrån lagstiftningens krav på reglering av skuld till abonnent sätta det ekonomiska målet för budgetåret.

I övrigt ska nämndens verksamhet och ekonomiska utfall och prognos följas upp i vanlig ordning likt övriga nämnder inom ramen för den ordinarie uppföljningen och uppsikten.

För att ge Kommunfullmäktige förutsättningar att fatta avvägda långsiktiga beslut avseende avgifterna är det fortsatt av vikt att nämnden i underlag till nämndens taxeförslag redovisar långsiktiga prognoser kring förväntade intäkter och kostnader, långsiktig plan för taxans utveckling och plan för att återställa löpande över och underskott som.

Nämndens förslag är att överföra det nuvarande egna kapitalet till balansposten skuld till abonnent vid räkenskapsåret slut. Stadsledningskontorets bedömning är att överföringen av eget kapital till den nya balansposten bör ske senast inför delårsbokslutet 2020 och i annat fall bör ske från och med 1 januari 2021. Hanteringen ska hanteras i samråd mellan stadsledningskontoret och förvaltningen för kretslopp och vatten.

Med föreslagna förändringar är stadsledningskontorets bedömning att en redovisningsmässig förändring sker som ligger i linje med god redovisningssed, ger nämnden större befogenheter för att hantera nämndens driftsekonomi löpande, men samtidigt ett ökat ansvar för att utforma de interna styrprinciperna och ansvarsfördelningen mellan nämnd och förvaltning. Det ligger fortsatt inom nämndens ansvar att informera kommunstyrelse och kommunfullmäktige löpande både vad det gäller avvikelser och löpande justeringar samt i underlag för taxe-beslut tydligt beskriva hanteringen av hur skuld och fordran till abonnenterna planeras att återställas i enlighet med lagstiftningens intentioner.

Det är viktigt att poängtera att föreslagen förändring gäller både avfalls- och VA-verksamheten.

Anders Johansson

Ekonomidirektör

Eva Hessman

Stadsdirektör

Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital

§ 74, 1890/17

Beslut

Ärendet återremitteras till stadsledningskontoret i enlighet med yrkande från S, M, V, L, MP och C den 31 januari 2020:

1. Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital återremitteras till stadsledningskontoret med uppdraget att ta fram ett förslag för att kunna medge kretslopp och vattennämndens en viss flexibilitet i sin investerings- och underhållsplanering.
2. Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital delas upp i två ärenden.

Tidigare behandling

Bordlagt den 25 september 2019, § 683, den 9 oktober 2019, § 720, den 6 november 2019, § 802, den 20 november 2019, § 855 och den 15 januari 2020, § 15.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 9 september 2019.

Tilläggsyrkande från SD den 17 september 2019.

Återremissyrkande från S, M, V, L, MP och C samt särskilt yttrande från KD den 31 januari 2020.

Yrkanden

Ordföranden Axel Josefson (M) och Martin Wannholt (D) yrkar att ärendet ska återremitteras i enlighet med yrkande från S, M, V, L, MP och C den 31 januari 2020.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till yrkande från SD den 10 januari 2020.

Propositionsordning

Ordföranden ställer propositioner på dels ärendets återremiss och dels ärendets avgörande idag och finner att kommunstyrelsen beslutat återremittera ärendet.

Protokollsanteckning

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 31 januari 2020.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret – Återremiss
Kretslopp och vattennämnden

Dag för justering

2020-02-18

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

**Återremissyrkande
Särskilt yttrande**

S, M, V, L, MP, C
KD

2020-01-31

2.1.9

Återremissyrkande angående – hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital återremitteras till stadsledningskontoret med uppdraget att ta fram ett förslag för att kunna medge kretslopp och vattennämndens en viss flexibilitet i sin investerings- och underhållsplanering.
2. Hemställan från kretslopp och vattennämnden gällande fondering för framtida investeringar och förändrad redovisning av eget kapital delas upp i två ärenden.

Yrkandet

Kretslopp- och vattennämnden har hemställt till kommunstyrelsen att godkänna en redovisningsmässig övergång från eget kapital till skuld/fordran till abonnent samt upprättande av fond för framtida investeringar.

Kretslopp- och vattennämndens hemställan överensstämmer i stora drag med detta tjänsteutlåtande, men med ett undantag. Stadsledningskontoret delar inte nämndens syn gällande att nämnden själv ska besluta vilken nivå på avsättning till fonden som ska göras i samband med nämndens bokslutsberedningen. Det är viktigt att framhålla att en framtida fondering enbart kan bli aktuellt vid en stor investering riktat till ett specifikt objekt och ska inte förväxlas med eget kapital.

Vi förstår argumentationen, men hävdar att just på grund av att VA-verksamheten är en så speciell kommunal verksamhet bör det undersökas närmare hur nämnden skulle kunna få en ökad flexibilitet i sin driftsbudget. Därför anser vi vidare att ärendet bör delas upp i två.

§ 103 0007/17

Förslag till hantering av fondering av eget kapital och redovisning av eget kapital i taxefinansierad verksamhet

Beslut

Enligt förvaltningens förslag:

1. Kretslopp och vattennämnden godkänner redovisat förslag till en redovisningsmässig övergång från "eget kapital" till "skuld till abonnent" för VA- och avfallsverksamheten och översänder det till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
2. Nämnden godkänner redovisat förslag till upprättande och hantering av en fond för framtida investeringar inom VA-verksamheten och översänder det till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Nämnden godkänner redovisat förslag till ordning för hur strategisk hantering av fonder skall prövas av kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut och översänder det till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Tidigare behandling

Beslut i ärendet togs vid Kretslopp och vattennämndens sammanträde 2017-12-13 § 221.

Handling

Förvaltningen har 2019-05-16 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2019-06-11

Vid protokollet

Sekreterare

Emilia Dahlstedt

Ordförande

Claes Johansson

Justerande

Jöran Fagerlund

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-05-16

Diarienummer 0007/17

Strategiska samordningsstaben

Hans Clausen

Telefon: 031-368 27 39

E-post: hans.clausen@kretsloppochvatten.goteborg.se

Förslag till hantering av fondering av kapital och redovisning av eget kapital i taxefinansierad verksamhet

Förslag till beslut

1. Kretslopp och vattennämnden godkänner redovisat förslag till en redovisningsmässig övergång från "eget kapital" till "skuld till abonnent" för VA- och avfallsverksamheten och översänder det till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
2. Nämnden godkänner redovisat förslag till upprättande och hantering av en fond för framtida investeringar inom VA-verksamheten och översänder det till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
3. Nämnden godkänner redovisat förslag till ordning för hur strategisk hantering av fonder skall prövas av kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut och översänder det till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2017-12-13 § 221 att hemställa hos Kommunstyrelsen om fondering av kapital och eget kapital/skuld till brukare från VA-verksamheten. Kommunstyrelsen återremitterade ärendet 2018-02-28 § 160 till nämnden för att utarbeta ett detaljerat beslutsunderlag om införandet av fond och redovisningen av eget kapital.

Kretslopp och vattennämnden ansvarar för redovisningen av de två stora taxefinansierade verksamheter som taxekollektivens avgifter finansierar. För att göra redovisningen tydligare föreslår förvaltningen att följa god redovisningssed inom taxefinansierad verksamhet i Sverige och redovisa uppkomna överskott som en skuld till abonnenterna istället för eget kapital. Detta gör det tydligare att överskotten, som även benämns överuttag, skall återföras till abonnenterna. Stadsrevisionen har också uppmärksammat bristerna i redovisningen och i Granskningsrapporterna 2017 och 2018 rekommenderade man nämnden att förändra redovisningen så att den följer god redovisningssed.

Kretslopp och vattennämnden vill använda skrivningarna i Vattentjänstlagen (LAV) som ger utrymme för möjligheten att avsätta medel till en fond. Enligt LAV § 30 kan en VA-huvudman avsätta medel till en fond för framtida

nyinvesteringar om man följer fem kriterier som måste vara uppfyllda. Kretslopp och vatten har inte tidigare nyttjat denna möjlighet och önskar att förvaltningens redovisning anpassas till lagstiftningen. Genom fondering kan en rättvisare fördelning mellan VA-kollektivets generationer uppnås. Innan Kretslopp och vattennämnden kan börja fondera till investeringar inväntas ett beslut om principen att tillämpa VA-fonder i kommunstyrelsen.

Kretslopp och vatten

Marianne Erlandson
Förvaltningsdirektör

Ärendet

Nämnden har att besluta om förvaltningens redovisade förslag och översända dessa till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Kretslopp och vattennämnden beslutade 2017-12-13 § 221, 0007/17 att hemställa hos Kommunstyrelsen om fondering av kapital och eget kapital/skuld till brukare från VA-verksamheten. Kommunstyrelsen återremitterade ärendet 2018-02-28 §160 (Dnr 1890/17) till nämnden för att utarbeta ett detaljerat beslutsunderlag om införandet av fond och redovisningen av eget kapital.

”Enligt stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från L, M och KD:

1. Ärendet återremitteras till kretslopp och vattennämnden för att utarbeta ett förslag till upprättande och hantering av en fond för framtida investeringar inom VA-verksamheten samt att utarbeta förslag till upprättande och hantering av en redovisningsmässig övergång från ”eget kapital” till ”skuld till brukare” för VA- och avfallsverksamheten.
2. Kommunstyrelsen hemställer till kretslopp och vattennämnden att ta fram en ordning för hur strategisk hantering av fonder ska prövas i samband med kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut.”

Beskrivning av ärendet

Ärendet består av tre delar varav två är redovisningsfrågor som Kretslopp och vattennämnden vill ändra på och den tredje delen avser framtagandet av en ordning för hur strategisk hantering av fonder skall prövas.

Skuld till abonnenter

Den första redovisningsfrågan avseende en förändring av redovisningen så att den följer god redovisningssed inom taxefinansierad verksamhet i Sverige genom att redovisa uppkomna överskott som en skuld till abonnenterna istället för eget kapital. Detta gör det tydligare att överskotten, som även benämns överuttag, skall återföras till abonnenterna. Stadsrevisionen har i sina Granskningsrapporter 2017 och 2018 givit nämnden rekommendationen att förändra redovisningen så att

den följer god redovisningsred. ”Stadsrevisionen rekommenderar kretslopp och vattennämnden att redovisa överuttag från avfallsverksamheten som en skuld till brukaren, i enlighet med god redovisningsred” skriver Stadsrevisionens i sin Granskningsrapport 2017.

Skapande och hantering av fond

Den andra frågan avser en förfrågan hos kommunfullmäktige för att utnyttja möjligheten att använda VA-fonder för att möta stora nyinvesteringar i framtiden. Syftet är att få till stånd ett beslut om att kunna använda sig av fonder och utarbeta en hantering av beslutsgången så att den är klar när ett eventuellt investeringsprojekt blir aktuellt. Att ha regelverket klart för att kunna besluta om ett aktuellt projekt är avgörande för att kunna få beslut i så god tid att det är möjligt att utarbeta en fond som kan ge dessa finansiella effekter. VA-verksamheten och dess ekonomi är reglerad i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV. För att driva och ordna VA-anläggningen kan VA-huvudmannen ta ut VA-taxa beslutad av kommunfullmäktige. De avgifter som tas ut får inte överskrida de kostnader som är nödvändiga för att driva och ordna anläggningen. I LAV framgår det att man kan besluta om avsättning till fond om ett antal kriterier är uppfyllda. Många VA-verksamheter runt om i Sverige tillämpar denna möjlighet i dag.

Ordning för strategisk hantering av fonder

För att kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ska kunna fatta strategiska beslut kring fonden och kunna ha mandat för att bestämma över fondens tillkomst och användande krävs årligen beslut kring fondens hantering. Beslut som behöver fattas är:

- Innan fonden kan skapas: Beslut av kommunfullmäktige om att avsätta utrymme för fonden i taxebeslutet.
- Under tiden fonden byggs upp: Löpande information från nämnden till kommunstyrelsen avseende avsättning till fonden enligt plan.
- Efter det att fonden utarbetats: Kommunstyrelsen tar beslut om att nämnden få ta fonden i anspråk.

Förvaltningens förslag till beslutsgång är att kommunfullmäktige dels fattar beslut om utrymme för fond i taxebeslutet för kommande budgetår och dels att Kommunstyrelsen fattar beslut om att nämnden får ta beslut om att utnyttja den utarbetade fonden.

Tillvägagångssätt vid Skuld till abonnenter

Redovisningstekniskt är ett positivt resultat att betrakta som att ett överuttag av avgift har gjorts, både för VA-kollektivet och avfallskollektivet, enligt redovisningsrekommendationer för kommunal redovisning. Ett negativt resultat motsvarar på samma sätt ett underuttag.

Ett överuttag kan betraktas som en förpliktelse om återföring till kollektivet och bör då redovisas som en kortfristig skuld i stället för dagens princip med eget kapital. Det innebär att nämndens verksamheter inte kommer att redovisa något "resultat" annat än noll i sin årsrapport utan "resultatet" redovisas istället som en kortfristig skuld. Skulden ska sedan, precis på samma sätt som man tidigare gjort med eget kapital, utjämnas de kommande åren. Förändringen är alltså av redovisningsteknisk karaktär och påverkar inte nämndens ekonomi på annat sätt än att de inte längre kommer att uppvisa ett redovisningsmässigt resultat vid överuttag.

Överskjutande intäkter, överuttag, skall bokas bort från intäkterna och läggas som en skuld till abonnenterna på ett balanskonto. Detta överuttag ska betalas tillbaka till abonnenterna inom rimlig tid, normalt inom 3 år. Återföringen av överuttaget från abonnenterna görs normalt genom att avgifterna inte höjs så mycket som behövs för att motsvara de beräknade kostnaderna för kommande år och då uppstår ett underuttag som minskar skulden till abonnenterna.

Uppstår en skuld till abonnenterna skall varje års över- eller underuttag specificeras i en not eller redovisas på annat sätt så att det går att följa att nämnden återställer skulden inom rimlig tid, enligt förarbetena önskvärt 3 år. Justeringen av ett underuttag (fordran på abonnenterna) skall också regleras inom 3 år.

Enligt staden regelverk har Kretslopp och vattennämnden som förvaltar taxefinansierad verksamhet "utöver den generella rätten att använda eget kapital som fastställs för samtliga nämnder årligen även rätt att budgetera för användande av eget kapital motsvarande de konsekvenser som kan vara ett resultat av kommunfullmäktiges fastställda taxetrymme från det aktuella taxekollektivet." Detta innebär att nämnden kan föreslå en nivå på taxan som innebär att skulden till abonnenterna utjämnas. Då varje taxebeslut skall syfta till att fastställa en taxa som utjämnar skulden till abonnenterna behöver nämnden inte fastställas någon högstnivå på hur stor skulden till abonnenterna får vara.

Förslag till utformning av redovisningen för Skuld till abonnenter

Enligt ovan så ska intäkterna anpassas så att de blir lika stora som de bedömda kostnaderna för varje räkenskapsår. Nämndens förslag är att redovisa posten på en separat rad i resultaträkningen, kallad Förändring av skuld till abonnent. Det vill säga en bruttoredovisning av förändringen av intäkterna. Denna redovisning föreslås genomföras vid uppföljningsrapporter och slutlig uppföljning i samband med årsbokslut.

I balansräkningen kommer posten Eget kapital att vara noll och en ny post Skuld till abonnent kommer att redovisas under rubriken Kortfristiga skulder. Denna post specificeras i en ny not för att kunna följa upp förändringen över minst tre år.

Förslag till hantering av befintligt Eget kapital

I Balansräkningen per 2018-12-31 finns det bokfört ett eget kapital på båda taxekollektiven. Förvaltningens förslag är att överföra det egna kapitalet till balansposten Skuld till abonnenter vid räkenskapsåret slut.

Tillvägagångssätt vid skapande och hantering av fond

När nämnden planerar för ett större investeringsobjekt som kommer att kräva en större investeringssumma kan nämnden vilja besluta om att få avsätta medel i en VA-fond. Fonderingen ska avse en specifik investering vilket framgår av lagparagrafen (LAV § 30) och förarbetena. Denna hantering avser bara VA-kollektivet och inte Avfallskollektivet. Om en fond har skapats men den specifika investeringen inte genomförs så framgår det av förarbetena att fonden ska återföras i sin helhet till resultaträkningen (proposition 2005/06:78 s92). Det är således inte möjligt att föra över fonden till en annan investering.

För att kunna fatta beslut om en fond måste en plan tas fram som besvarar de fem kriterierna som finns i 30 § LAV (se nedan).

”Vattentjänstlagen 30 §

Avgifterna får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen.

Medel får avsättas till en fond för framtida nyinvesteringar, om

1. det finns en fastställd investeringsplan,
2. avsättningen avser en bestämd åtgärd,
3. åtgärden och de beräknade kostnaderna för den redovisas i planen,
4. det av planen framgår när de avsatta medlen är avsedda att tas i anspråk, och
5. planen innehåller de upplysningar som i övrigt behövs för att bedöma behovet av avsättningens storlek.”

Hos Kretslopp och vatten finns flera större investeringar som kan bli aktuella för att sprida den ekonomiska belastningen över tid genom fondering. Det finns inget utpekad projekt idag men som exempel skulle Ultrafilteranläggningen på Alelyckans vattenverk kunna varit ett sådant investeringsprojekt. Principerna för hanteringen av fonder måste finnas på plats så att man kan tillämpa dessa när ett lämpligt projekt identifierats. Risken finns annars att man inte hinner få klart beslut i så god tid att det finns en möjlighet att skapa en fond innan projektet är klart.

När en investeringsplan finns framme skall nämnden beräkna vilken ekonomisk fondering som kommer att behövas under perioden. Med denna beräkning som grund utgör detta en del av det underlag som föreläggs kommunfullmäktige inför varje budgetår med nämndens beräknade behov av taxeförändring. När kommunfullmäktige beslutat om en taxenivå som omfattar en avsättning till en fond kan nämnden fatta beslut om räkenskapsårets budget och i den ta höjd för avsättningen till fonden. Fonden behöver inte vara lika stor som investeringen utan lämplig storlek på fonden fastställs i samband med beslutet (exempelvis 50%

av investeringen eller annan motiverad nivå). När fonden är fylld och investeringen är färdig och avskrivningarna påbörjas skall fonden lösas upp i takt med avskrivningstakten på investeringsobjektet.

Huvudprinciper vid avsättning till fond

Huvudprincipen vid hantering av avsättningar till en fond är att fondens avsättning, i enlighet med det beslut som fattats vid fondens initiering, sätts främst.

Därefter hanteras återställningen av överuttag till exempel återställande av skuld till abonnent.

Den årliga avsättningen till fonden är viktig med en beslutad totalsumma som slutmål. Skulle utfallet bli bättre än budgeterat kan ytterligare medel sättas av till fonden tills dess att fonden är fylld.

Uppföljning av fondens avsättning under ett räkenskapsår

När nämnden beslutat om en budget som inrymmer en avsättning till en VA-fond är det att betrakta som ett ekonomiskt mål för räkenskapsåret och som skall följas upp under året. I Tabell 1 nedan redovisas ett exempel på hur de ekonomiska effekterna av ett sådant beslut skulle kunna se ut. I exemplet pekas en investering ut som ska ske om cirka 8 år varför avsättning till fonden fördelas över denna tid.

Tabell 1 Beslutad avsättning till VA-fond

VA-fond	Mkr
Beslutad investering YYY	560
Beslutad VA-fond (50%)	280
Årlig avsättning (under 8 år)	35

I Tabell 2 nedan redovisas ett exempel på hur det ekonomiska målet för året skulle kunna se ut. I exemplet antas att nämnden har ett överuttag att reglera från tidigare år därav -25 mkr för att minska skulden till abonnenterna. Dessutom finns ett belopp för avsättningen till VA-fonden på 35 mkr vilket ger ett samlat ekonomiskt mål för året på 10 mkr.

Tabell 2 Ekonomiskt utfall enligt budget.

Ekonomiskt utfall år XX, Mkr	Budget
Förändring av skuld till abonnent	-25
Avsättning till VA-fond	35
Summa utfall år XX	10

Det ekonomiska målet för år XX är 10 Mkr vilket är målet som förvaltningen har att förhålla sig till under året. Om till exempel en prognos för helåret är -5 mkr så måste förvaltningen åtgärda detta för att uppnå de 10 mkr som nämnden beslutat om. Detta innebär att eventuella avvikelser ska hanteras i linje med stadens regler om ekonomisk uppföljning.

Nämndens beslut om årets samlade utfall

När ett räkenskapsår är avslutat skall nämnden ta ställning till det verkliga ekonomiska utfallet för året och besluta vilken avsättning till fonden som kan göras. Som ovan beskrivits är huvudprincipen att beslutad fondavsättning ska gälla, men det är nämndens beslut att ta i samband med beslut om disposition av varje års resultat. Skulle kommunfullmäktige anse att beslutet om fondering behöver revideras kan kommunfullmäktige fatta nya beslut i det årliga taxebeslut som tas för respektive kollektiv.

Regelverk och normering kring hanteringen av investeringsfonder

Vattentjänstlagens utgångspunkt är att verksamheten ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen. Däremot anses det inte vara möjligt att bedriva verksamheten utan att underskott och överuttag uppstår enskilda år. I strikt mening ska överuttag återföras till abonnenterna. I vattentjänstlagen finns det en möjlighet till fondering för framtida investeringar, även om det innebär ett avsteg från självkostnadsprincipens krav på en rättvis kostnadsfördelning mellan olika brukargenerationer. I tjänsteutlåtandet till nämndens sammanträde 2017-12-13 § 221, 0007/17, finns det ytterligare beskrivet vilka förutsättningar som går att utläsa från förarbetena till vattentjänstlagens skrivning.

Förslag till ordning för strategisk hantering av fonder

Kommunstyrelsen har hemställt Kretslopp och vattennämnden att ta fram en ordning för hur strategisk hantering av fonder som ska prövas i samband med kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut. Förvaltningens förslag till beslutsgång är att kommunfullmäktige dels fattar beslut om utrymme för fond i taxebeslutet för kommande budgetår och dels att kommunstyrelsen fattar beslut om att nämnden får ta beslut om att utnyttja den upparbetade fonden.

Inför ett beslut om att skapa en fond

Beslut om taxa är redan idag ett beslut som kommunfullmäktige fattar delvis baserat på nämndens taxeynderlag för kommande budgetår. Detta underlag kommer att kompletteras med en beskrivning av det investeringsobjekt som föreslås finansieras genom en fond och en plan som beskriver investeringens förutsättningar. Den ekonomiska planen för finansieringen av investeringen genom en fond kommer att beskriva hur stor taxehöjningen som krävs för att skapa det tänkta utrymmet för fonden.

Under tiden fonden upparbetas

När kommunfullmäktige har beslutat om en höjd taxa för att kunna skapa ett överuttag som kan avsättas till en fond så återrapporterar nämnden förändringen varje år i årsrapporter och taxeynderlag till kommunstyrelsen. Följer nämnden beslutet kommer fonden att byggas upp enligt planen. I det fall utfallet blir sämre eller bättre än budget kan nämnden besluta om en utökad avsättning eller en

minskad avsättning. Dessa beslut ska återkopplas i ovan nämnda dokument och om kommunfullmäktige har en annan uppfattning än nämnden så kan det återspeglas i kommande taxebeslut som fullmäktige fattar.

När fonden är upparbetad

När fonden är upparbetad och investeringen är klar ska kommunstyrelsen fatta ett beslut om att nämnden får ta fonden i anspråk. Redovisningsmässigt innebär det att fonden börjar lösas upp i samma takt som den avsedda investeringen börjar skrivas av. Detta innebär att en avskrivningskostnad till viss del matchas av en intäkt då fonden löses upp så länge avskrivningen pågår.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att *anpassa redovisning till rådande lagstiftning och tillämpning*. Det innebär en övergång till att redovisa överuttag som skuld till abonnenter avser båda taxekollektiven.

För VA-verksamheten finns också *möjligheten* att fondera överuttag för framtida nyinvesteringar vilket också gör att lånebehovet kan minskas något samtidigt som att det ger en möjlighet till rättvisare fördelning av VA-avgifterna över VA-kollektivets brukargenerationer. Denna möjlighet vill vi få beslut om att få tillämpa, en tillämpning som sker när lämpligt investeringsobjekt identifierats.

Att kunna sätta av till fond kan ses som en, och vid fullt nyttjande en inte oväsentlig, parameter för att hålla en någorlunda jämn taxeutveckling, eftersom stora investeringar annars kan ha stor påverkan på taxan mellan olika år.

Förvaltningen bedömer att det finns kommande nyinvesteringar som uppfyller LAVs kriterier för fondering. Att samtidigt ändra nomenklatur från eget kapital för VA-kollektivet till skuld till brukarna är också en anpassning till gällande normering.

Om fondering möjliggörs är det viktigt att ha en öppen och transparent redovisning av hur mycket som planeras sättas av till fond totalt sett, bedömning av nyinvesteringens storlek m.m. enligt lagstiftningens krav. Viktigt att poängtera är att förvaltningen ser att investeringsfond ska utgå från lagstiftarens intentioner för fondering. Det innebär att överskott inom VA-verksamheten inte regelmässigt ska regleras mot fond. Kostnadsuppföljning och ekonomistyrning i kombination med årligt aktivt beslut av nämnden ska säkerställa detta.

Ekonomiska konsekvenser

Övergång från begreppet eget kapital till skuld till abonnenter innebär att eventuellt överskott hos VA- och avfallsverksamheterna inte redovisas som resultat utan som ”skuld till abonnent”. En förändring innebär att eventuella överskott inte hanteras som en vinst för verksamheten utan som en skuld som ska

återföras till taxekollektivet inom de närmast följande åren genom utökad verksamhet eller förändrad taxeutveckling.

Ekonomiska konsekvenser av att fondera blir att lånebehovet försvinner för motsvarande belopp som fonderats och att ränta då heller inte utgår för detta belopp. Totalt sett innebär detta något lägre totalkostnader för VA-kollektivet för den nyinvestering som fonderas för samtidigt som lånebehovet för VA-kollektivet och Göteborgs Stad blir mindre. Förändringar kan dock med de kriterier som finns för fondering endast ske på marginalen totalt sett. Fondering ger också möjlighet till en något jämnare taxebana även om det inte alls är detta som lagstiftningen åsyftar med möjligheten till fondering. Det är mycket viktigt att fonderingen inte ger upphov till en sämre ekonomisk styrning av verksamheten utan att god styrning och effektivitet upprätthålles.

Barnperspektivet

Fondering av nyinvesteringar kan ge möjlighet till en mer rättvis fördelning av VA-avgifterna över tid så att vi skjuter en något mindre skuldbörda till våra kommande generationer och barn så att innevarande betalande generation betalar lite mer.

Mångfaldsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektivet

VA-verksamheten inom större kommuner är idag ofta organiserad som bolag eller kommunalförbund och det finns flera exempel på regionala organisationer. Ser man till VA-verksamhet generellt i Sverige är den dock i mindre kommuner oftast organiserad i förvaltningsform, dock inte som egen förvaltning utan som avdelning eller enhet inom en förvaltning. Idag finns flera exempel på att dessa VA-huvudmän, främst inom bolagssfären, har anpassat sin redovisning till gällande lagstiftning och i vissa fall fonderar till nyinvesteringar. Ser man till uppfattningen bland revisorer om hur lagstiftningen skall tillämpas så kan den skilja sig åt. Skillnaden ligger framförallt i hur stor del av investeringsutgiften som skall avsättas till fond och hur avsättningen skall ske. Det finns endast ett rättsfall (Telgemålet) där brukare klagat på att överruttaget fonderats där dock huvudmannen fått rätt även om detta rättsfall inte prövar alla ingående delar i

lagstiftningen. Sammanfattningsvis kan konstateras att ett flertal VA-verksamheter gör avsättningar till fond, men att det finns många olika lösningar för fondering i Sverige. Någon generellt tillämpbar princip kan därför inte sägas finnas och förvaltningens förslag har därför primärt tagit avstamp i de förutsättningar som ges i LAV och vår tolkning av en transparent redovisning av hur beslut tas, avsättning sker och uppföljning av dessa beslut kan göras.

Expedieringskrets

Kommunstyrelsen